Published on (https://bnm.md)

17.01.2023

Prioritățile în supravegherea bancară ale Băncii Naționale a Moldovei pentru anul 2023

Multiplele șocuri la care a fost expusă Republica Moldova pe parcursul anului 2022 au condus la o creștere a incertitudinilor cu privire la evoluția economiei, precum și au amplificat riscurile în sistemul bancar.

Gestionarea eficientă a efectelor imediate ale războiului din Ucraina și ale celor cauzate de inflație și de pandemia COVID-19 a fost una din preocupările de bază ale Băncii Naționale pe parcursul anului 2022. Astfel, în pofida factorilor externi negativi, indicatorii sectorului bancar s-au încadrat în limitele reglementate, reflectând, în acest mod, reziliența sectorului ca urmare a reformelor din ultimii ani.

Situația curentă necesită un grad înalt de prudență atât din partea băncilor, cât și din partea supraveghetorilor. Astfel, pentru asigurarea stabilității sectorului bancar și având în vedere evaluarea prudentă a riscurilor semnificative de natură geopolitică, energetică, inflaționistă, dar și macroeconomică, Banca Națională a Moldovei a stabilit prioritățile în materie de supraveghere.

Pe parcursul anului 2023, procesul de supraveghere bancară se va axa în mod prioritar pe atingerea următoarelor obiective:

- **I. Identificarea și gestionarea adecvată a riscului de credit și limitarea îndatorării populației**
- **II. Menținerea unui nivel adecvat de active lichide**
- **III. Aplicabilitatea testărilor la stres interne și gradul lor de corespundere cu condițiile macroeconomice**
- **IV. Analiza, evaluarea și soluționarea vulnerabilităților aferente sistemelor de plăți și serviciilor de plată**
- **V. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului**
- **VI. Identificarea și gestionarea eficientă a riscului asociat tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor**

[1]

I. Identificarea și gestionarea adecvată a riscului de credit și limitarea îndatorării populației

În contextul vulnerabilităților externe predominante în anul 2022, riscul de credit continuă să fie un domeniu de interes sporit pentru procesul de supraveghere, întrucât calitatea portofoliului de credite are un impact direct asupra capitalului băncilor.

Având în vedere perspectivele macroeconomice nefavorabile, și anume în condițiile majorării semnificative a prețurilor la resurse energetice și creșterii ratei inflației, capacitatea de plată a unor debitori ar putea fi afectată și ar putea genera cazuri de neonorare a obligațiilor financiare față de creditori, rezultând o posibilă deteriorare a calității activelor băncilor. Totuși, BNM și băncile au o politică de durată cu privire la fortificarea fondurilor proprii, respectiv potențialul impact al acestor credite va putea fi absorbit.

Supraveghetorii vor continua să evalueze din oficiu politicile de creditare ale băncilor, pentru a se asigura că acestea continuă a fi solide și conforme cu reglementările în vigoare și cu profilul de risc, iar riscurile sunt identificate și gestionate adecvat.

Pe parcursul primelor unsprezece luni ale anului 2022, portofoliul de credite s-a majorat cu 5 482,8 mil. lei (9,7 la sută) până la 61 842,0 mil. lei, o creștere de două ori mai mică decât în aceeași perioadă a anului 2021. Totodată, în această perioadă ponderea creditelor în valută a ajuns la 30,2 la sută față de 26,8 la sută, cât era în noiembrie 2021.

Calitatea portofoliului de credite pe sector a înregistrat o înrăutățire nesemnificativă comparativ cu finele anului precedent, urmare ritmului de creștere mai mare a creditelor neperformante față de creșterea portofoliului de credite. Astfel, ponderea creditelor neperformante în totalul creditelor a constituit 6,3 la sută, cu 0,2 puncte procentuale mai mult față de finele anului precedent.

Evaluările în cadrul controalelor pe teren vor include verificarea caracterului adecvat și soliditatea practicilor de clasificare și provizionare a creditelor (inclusiv a celor acordate în valută) pentru a asigura recunoașterea în timp util a potențialelor dificultăți financiare.

Menționăm că în anul 2022 a fost aprobat Regulamentul privind creditarea responsabilă a consumatorilor de către bănci, în vederea atingerii obiectivului intermediar de prevenire și/sau limitare a creșterii excesive a creditării și îndatorării.

Creditarea responsabilă acordă accesul persoanelor la finanțare în măsura posibilităților acestora de a-și onora obligațiile, astfel limitând situațiile în care persoanele cad pradă unor politici de creditare agresive, ajungând în imposibilitatea onorării obligațiilor financiare.

Astfel, pe parcursul anului 2023, Banca Națională a Moldovei va supraveghea din oficiu dinamica raportului dintre serviciul datoriei și venituri (RSDV), ce se calculează ca raportul dintre valoarea costurilor lunare de deservire a datoriei totale a debitorului și venitul acestuia și dinamica raportului dintre credite și garanții (RCG), calculat ca raportul dintre valoarea totală a creditului acordat consumatorului și valoarea imobilelor gajate aferente creditului respectiv. De asemenea, în cadrul controalelor pe teren se va asigura evaluarea produselor și procedurilor de acordare și monitorizare a acestor credite de către bănci.

Aplicarea corectă a indicatorilor va permite limitarea supraîndatorării populației, acumulării de credite neperformante în portofoliile băncilor și a influenței nefavorabile asupra pieței imobiliare.

II. Menținerea unui nivel adecvat de active lichide

Pe parcursul a unsprezece luni ale anului 2022, ca urmare a condițiilor negative de ordin geopolitic și macroeconomic și a incertitudinilor create, riscul de lichiditate s-a majorat, astfel indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR) s-a diminuat cu 210,2 puncte procentuale, constituind 209,7 la sută (limita ≥ 80 la sută) la 30.11.2022. Diminuarea indicatorului LCR a fost determinată de majorarea ieșirilor nete cu 3 580,2 mil. lei (59,1 la sută), concomitent cu micșorarea rezervei de lichidități cu 1 496,9 mil. lei (6,9 la sută). Menționăm că băncile au dispus de lichidități suficiente pentru a acoperi scăderea volumului depozitelor și au asigurat continuitatea funcționării lor în regim de lucru obișnuit, prin urmare sectorul bancar a rămas stabil și solid, băncile menținând indicatorii de lichiditate la un nivel înalt peste limitele reglementate.

Totodată, având în vedere că acest indicator este relativ nou pentru sectorul bancar, precum și existența în continuare a vulnerabilităților externe, care pot deteriora indicatorul de acoperire a necesarului de lichiditate (LCR), BNM își propune să atragă o atenție sporită la modul de calcul și raportare a acestuia pentru a se asigura de acuratețea datelor și de faptul că băncile dispun de un stoc adecvat de active lichide care pot fi transformate cu ușurință în numerar în cazul unor situații de criză.

III. Aplicabilitatea testărilor la stres interne și gradul lor de corespundere cu condițiile macroeconomice

Riscul macroeconomic generat de condițiile adverse pentru economia națională și cea regională a constituit un risc major în 2022 și care va persista în perioada următoare. În acest context, Banca Națională a Moldovei își va axa efortul pentru evaluarea instrumentarului de identificare a vulnerabilităților și rezilienței băncilor. BNM va verifica aplicabilitatea modelelor de testare la stres în bănci și rolul acestora în luarea deciziilor strategice. BNM va verifica și va examina relevanța modelelor utilizate în cadrul simulărilor la criză, în raport cu conjunctura macroeconomică națională. De asemenea, BNM va cerceta felul în care testările la stres sunt integrate în politica generală de gestiune a riscurilor pentru entitățile supravegheate.

Astfel, se dorește consolidarea abordării băncilor privind exercițiile de testare la stres, pentru a evita problemele de lichiditate și/sau solvabilitate și eventualele efecte negative asupra întregii economii.

Scopul acestui proces este asigurarea unui caracter cuprinzător al modelelor utilizate pentru administrarea riscurilor în cadrul băncilor, precum și felul cum acestea sunt aplicate. Acesta este un element fundamental pentru sporirea rezilienței sistemului bancar în contextul unor condiții adverse pentru economia națională și cea regională.

IV. Analiza, evaluarea și soluționarea vulnerabilităților aferente sistemelor de plăți și serviciilor de plată

Supravegherea riscurilor asociate funcționării sistemelor de plăți și activității de prestare a serviciilor de plată reprezintă o componentă esențială a procesului de supraveghere, menită să asigure continuitatea și eficiența activității în domeniul respectiv, importanța acesteia fiind accentuată în contextul digitalizării serviciilor de plată și modernizării sistemului automatizat de plăți interbancare, precum și implementării în viitorul apropiat a schemei de plăți instant.

În cadrul supravegherii se va pune accent pe evaluarea serviciilor de plată prin prisma digitalizării acestora, de asemenea, o atenție sporită se va acorda procesului de analiză a serviciilor și instrumentelor de plată inovative oferite de prestatorii de servicii de plată, precum și acțiunilor întreprinse de aceștia în vederea sporirii încrederii utilizatorilor serviciilor de plată. În acest sens, eforturile Băncii Naționale se vor axa pe următoarele aspecte:

- acțiunile întreprinse în contextul tendințelor de digitalizare a serviciilor de plată, în vederea asigurării utilizării în siguranță a instrumentelor de plată;
- verificarea aspectelor aferente condițiilor de transparență și de informare a utilizatorilor serviciilor de plată, precum și verificarea respectării obligațiilor asumate de prestatori în acest sens;
- analiza situațiilor neprevăzute, a operațiunilor neautorizate (fraudele de care sunt afectați utilizatorii serviciilor de plată) cu utilizarea instrumentelor de plată, datelor acestora și sistemelor automatizate de deservire la distanță (de tip internet-payments, mobile-payments);
- examinarea comisioanelor aplicate operațiunilor de plată ce presupun utilizarea sistemului automatizat de plăți interbancare, în vederea stabilirii conformării cu tarifele aprobate de BNM;
- reziliența operațională a băncilor, în calitate de participanți ai sistemului automatizat de plăți interbancare, în cazul situațiilor de incident;
- examinarea și soluționarea petițiilor, reclamațiilor aferente utilizării serviciilor de plată.

Acțiunile Băncii Naționale, desfășurate în cadrul procesului de supraveghere a riscurilor asociate funcționării sistemelor de plăți și activității de prestare a serviciilor de plată, au ca scop încurajarea utilizării plăților fără numerar și creșterea mobilității financiare a consumatorilor prin sporirea încrederii acestora în siguranța utilizării instrumentelor de plată, precum și asigurarea transparenței comisioanelor în vederea promovării inițiativei și concurenței, inclusiv pornind de la tendințele de digitalizare a produselor și serviciilor în domeniul plăților și asigurarea funcționării stabile și eficiente a sistemului automatizat de plăți interbancare. Măsurile întreprinse vor consolida sistemul de plăți din Republica Moldova, asigurând gestionarea eficientă a riscurilor operaționale și de lichiditate și facilitând implementarea unor noi instrumente de plată.

V. Prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului

În anul 2023, Banca Națională a Moldovei va continua utilizarea abordării bazate pe risc în supravegherea entităților raportoare care intră în aria sa de responsabilitate. Abordarea bazată pe risc este un element central în implementarea eficientă a legislației și recomandărilor internaționale în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului. Abordarea bazată pe risc urmărește dezvoltarea și implementarea măsurilor de combatere și prevenire a spălării banilor și finanțării terorismului care sunt proporționale riscului existent în activitatea unei entități.

Menționăm că aria de supraveghere a BNM pe domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului, devine tot mai complexă, având în vedere includerea cerințelor de reglementare și supraveghere a furnizorilor de servicii privind monedele virtuale, atât la nivelul standardelor internaționale, cât și la nivel național, urmare a modificărilor legislative propuse.

În acest sens, se va urmări dezvoltarea cadrului legal aferent acestui domeniu, precum și instruirea continuă în vederea

acumulării de noi cunoștințe și perfecționării capacităților profesionale a angajaților BNM antrenați în procesul de supraveghere.

Cu referire la implementarea sancțiunilor financiare aferente activităților teroriste și de proliferare a armelor de distrugere în masă, BNM va acorda prioritate monitorizării modului de aplicare a cerințelor respective de către entitățile raportoare, precum și evaluarea caracterului adecvat și eficient al controalelor interne ale acestora, pentru asigurarea conformității cu aceste măsuri și identificarea necesităților de adaptare sau îmbunătățire a sistemelor și proceselor acestora, după caz. Acțiunile respective vor fi realizate inclusiv și în contextul recomandărilor experților MONEYVAL.

De o importanță majoră sunt și următoarele activități: finalizarea implementării soluției informatice privind monitorizarea transparenței acționarilor și analizei la distanță în domeniul prevenirii și combaterii spălării banilor și finanțării terorismului; aprobarea unui proiect de instrucțiune aferent implementării procedurii de identificare a clienților prin mijloace electronice (soluție de eKYC), ca parte a procesului de aplicare a măsurilor de precauție de către bănci față de clienții săi; dezvoltarea cooperării interinstituționale, pentru asigurarea realizării schimbului de date și informații rapid și eficient.

VI. Identificarea și gestionarea eficientă a riscului asociat tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor

Pe măsură ce utilizarea tehnologiilor informațiilor și comunicațiilor (TIC) și digitalizarea a crescut și mai mult odată cu pandemia, iar criza accelerează transformarea tehnologică a băncilor, riscul cibernetic și alte amenințări externe legate de TIC au devenit din ce în ce mai relevante.

Ținând cont de aceasta și de eventualele amenințări în domeniul cibernetic, în anul 2023, Banca Națională a Moldovei va evalua situația în domeniul TIC și va analiza dacă măsurile de control implementate sunt adecvate și proporțional naturii riscurilor cibernetice la care se expun și sunt în conformitate cu cerințele stabilite în Regulamentul privind cerințele minime pentru Sistemele Informaționale și de Comunicare ale băncilor, și va pune accent în mod special pe: guvernanța securității informației, monitorizarea sistemelor/serviciilor băncii și anume verificarea utilizării sistemelor de operare ce nu dispun de suport din partea furnizorilor la nivelul serverelor, bazelor de date, ATM-urilor, gestiunea serviciilor externalizate, gestiunea vulnerabilităților (verificarea proceselor existente în cadrul entității privind identificarea și înlăturarea vulnerabilităților) și controalele aplicate pentru contracararea atacurilor cibernetice.

Totodată, BNM se va asigura că băncile își testează efectiv planurile pentru continuitatea activității și demonstrează capacitatea de a susține reziliența băncii pentru toate operațiunile sale critice.

Suplimentar, BNM planifică aprobarea în redacție nouă a Regulamentului sus-menționat pentru a reflecta cele mai importante riscuri și vulnerabilități pentru sistemul financiar-bancar prin intermediul măsurilor de control propuse spre conformare.

De asemenea, în baza unui set complex de controale și evaluări va fi efectuată supravegherea off-site în domeniul TIC ce va permite identificarea și evaluarea celor mai importante riscuri TIC la care se expun băncile licențiate.

Urmare evaluărilor efectuate BNM se așteaptă ca băncile să își fortifice capacitățile de reziliență și cele pentru asigurarea protecției împotriva amenințărilor și atacurilor cibernetice.

Notă: Documentul va fi actualizat odată cu preluarea de la Comisia Națională a Pieței Financiare de către Banca Națională a Moldovei a unor atribuții în domeniile: piața asigurărilor, piața creditării nebancare și activitatea birourilor istoriilor de credite, începând cu luna iulie 2023.

2022

- Priorităţile în supravegherea bancară ale Băncii Naţionale a Moldovei pentru anul 2022 [2]

2021

- Priorităţile în supravegherea bancară ale Băncii Naţionale a Moldovei pentru anul 2021 [3]

2020

- Priorităţile în supravegherea bancară ale Băncii Naţionale a Moldovei pentru anul 2020 [4]

2019

- Priorităţile în supravegherea bancară ale Băncii Naţionale a Moldovei pentru anul 2019 [5]

2018

- Priorităţile supravegherii bancare ale Băncii Naţionale a Moldovei pentru anul 2018 [6]

2017

- Priorităţile în supravegherea bancară ale Băncii Naţionale a Moldovei pentru anul 2017 [7]

See also

Tags
depozite [8]
credite [9]
statistics [10]
capitalul [11]
activele [12]
lichiditatea [13]
soldul creditelor [14]
profitul băncilor [15]
bank [16]

Source URL:
https://bnm.md/en/node/64670

Related links:

[1] https://bnm.md/files/INFOGRAFICA DESIGN 6_1.pdf [2] https://bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2022 [3] https://bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2021 [4] https://bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2020 [5] https://bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-

bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2019 [6] https://bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherii-bancare-ale-bancii-nationale-moldovei-pentru-anul-2018 [7] https://bnm.md/ro/content/prioritatile-supravegherea-bancara-ale-bancii-nationale-moldovei [8] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=depozite [9] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=credite [10] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=statistics [11] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=capitalul [12] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=activele [13] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=lichiditatea [14] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=soldul creditelor [15] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=profitul băncilor [16] https://bnm.md/en/search?hashtags[0]=bank